

z p r á v y

Ministerstva financí České republiky

pro finanční orgány obcí a krajů

Ročník: 2005

Číslo: 5

V Praze dne 4. listopadu 2005

<http://www.denik.obce.cz>

OBSAH:

strana

<u>1. Oznamovací povinnost při porušení rozpočtové kázně</u>	
čj.: 17/60 793/2005 – 175 – ref. ing. R. Kotrba	2
<u>2. Rozpočtové zatřídění výdajů za pohoštění fyzických osob přijíždějících ze zahraničí za účelem navazování vzájemné spolupráce a jejich účasti na souvisejících kulturních akcích</u>	
čj.: 17/90 328/2005 – 175 – ref. ing. H. Šlajsová	3
<u>3. Odvod a penále za porušení rozpočtové kázně u příspěvkové organizace</u>	
čj.: 12/28 027/2005 – 124 – ref. Mgr. H. Peterová	4
<u>4. Porušení rozpočtové kázně</u>	
čj.: 12/70 262/2005 – 124 – ref. JUDr. A. Heřmanová	5
<u>5. Schvalování rozpočtových opatření u dobrovolného svazku obcí</u>	
čj.: 12/84 843/2005 – 124 – ref. Mgr. H. Peterová	6
<u>6. Dotazy k hospodaření obce</u>	
čj.: 28/84 720/2005 – 283 – ref. J. Svobodová, ing. R. Kotrba	7

1. Oznamovací povinnost při porušení rozpočtové kázně

čj.: 17/60 793/2005 – 175 – ref. ing. R. Kotrba

Ze zákonů o rozpočtových pravidlech (zákon č. 218/2000 Sb. a zákon č. 250/2000 Sb.) vyplývají pro územní samosprávné celky tři druhy porušení rozpočtové kázně:

- porušení rozpočtové kázně s finančními prostředky státu,
- porušení rozpočtové kázně s finančními prostředky obce, kraje a dobrovolného svazku obcí,
- nesplnění povinnosti stanovené zákonem č. 250/2000 Sb.

1. Porušení rozpočtové kázně s finančními prostředky státu

Podle ustanovení § 14 zákona č. 218/2000 Sb. dotaci nebo návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu může poskytnout pouze ústřední orgán státní správy, úřad práce, Akademie věd České republiky a Grantová agentura České republiky nebo ten, koho určí zvláštní zákon (poskytovatel).

2. Porušení rozpočtové kázně s finančními prostředky obce, kraje a dobrovolného svazku obcí

Toto porušení rozpočtové kázně definuje zákon č. 250/2000 Sb., konkrétně v ustanovení § 22 odst. 2. Porušením rozpočtové kázně v územních rozpočtech je každé neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků patřících či svěřených územnímu samosprávnému celku.

Územní samosprávný celek uloží osobě, která se tohoto porušení kázně dopustila, odvod do svého rozpočtu ve výši částky neoprávněně použitých nebo zadržených prostředků svého rozpočtu spolu s povinností zaplatit penále ve výši 1 promile denně z neoprávněně použitých nebo zadržených prostředků, nejvýše však do výše této částky. Povinná osoba musí uložený odvod spolu s penále odvést do rozpočtu územního samosprávného celku ve stanovené lhůtě.

3. Nesplnění povinnosti stanovené zákonem č. 250/2000 Sb.

Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů obsahuje mnoho povinností, které musí územní celky ve své činnosti splňovat (viz výklad § 3 zákona o přezkoumávání). Jejich nedodržení se považuje za porušení rozpočtové kázně a blíže je definuje ustanovení § 22 odst. 3 zákona č. 250/2000 Sb.

Za porušení rozpočtové kázně se považuje též nesplnění povinností nebo podmínek stanovených tímto zákonem pro hospodaření zemních samosprávných celků a svazků obcí. Za toto porušení rozpočtové kázně lze uložit pokutu až do výše 1 mil. Kč. O jejím uložení rozhoduje u krajů a u hlavního města Prahy Ministerstvo financí a u obcí a svazků obcí příslušný krajský úřad. Pokuta je příjmem státního rozpočtu.

Při ukládání, vybírání a vymáhání sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně se postupuje podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků.

Odvod za porušení rozpočtové kázně s prostředky státu ukládá, vymáhá a vybírá finanční úřad, v jehož obvodu územní působnosti má fyzická osoba, právnická osoba nebo organizační složka státu trvalý pobyt nebo sídlo.

Odvod za porušení rozpočtové kázně s prostředky územního celku ukládá, vymáhá a vybírá samotný územní celek bez jakékoli účasti finančního úřadu.

Pokutu za nesplnění povinnosti dané zákonem č. 250/2000 Sb. ukládá u krajů a u hlavního města Prahy Ministerstvo financí, které je také vybírá a vymáhá. U obcí a svazků obcí ukládá pokutu příslušný krajský úřad, který ji také vybírá a vymáhá.

V obou zákonech o rozpočtových pravidlech je také dána možnost povolit úlevu z nařízeného odvodu a penále.

Prominutí nebo částečné prominutí povinnosti odvodu za porušení rozpočtové kázně se státními prostředky může povolit příslušné finanční ředitelství a Ministerstvo financí.

Úlevu z povinnosti odvodu a penále do rozpočtu územního samosprávného celku může povolit jen příslušný územní samosprávný celek.

Prominout odvod pokuty za nesplnění povinnosti může jen Ministerstvo financí.

V žádném právním předpise není stanovena povinnost oznámit příslušným orgánům, že došlo k porušení rozpočtové kázně ve všech třech jeho typech.

2. Rozpočtové zatřídění výdajů za pohoštění fyzických osob přijíždějících ze zahraničí za účelem navazování vzájemné spolupráce a jejich účasti na souvisejících kulturních akcích
č.j.: 17/90 328/2005 – 175 – ref. ing. H. Šlajsová

Platná rozpočtová skladba ukládá územním samosprávným celkům sledovat na výdajové položce 5173 – Cestovné (tuzemské i zahraniční) cestovní náhrady hrazené vlastním zaměstnancům (§ 131 zákoníku práce), ale i pracovníkům zaměstnaným na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr. Na tuto položku patří i cestovní náhrady hrazené členům zastupitelstev územních samosprávných celků podle § 78 zákona o obcích. Tato výdajová položka zahrnuje nejen náhrady zaměstnancům podle zákona o cestovních náhradách, ale i přímé výdaje k zajištění pracovních cest zaměstnanců, kterými se přímo hradí služby jiným organizacím (doprava, stravování a ubytování na pracovní cestě), patří sem i **reciproční úhrady cestovních výdajů fyzickým osobám přijíždějícím ze zahraničí, refundace cestovného zaměstnancům jiných organizací apod.**

V § 16 zákona č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny náležitosti zahraničních pracovních cest konaných na základě dohod o vzájemné výměně zaměstnanců. Náležitosti se sjednávají dohodou zaměstnavatele vysílajícího zaměstnance na pracovní cestu se zaměstnavatelem, ke kterému je zaměstnanec

vyslán. Podle ustanovení § 16 odst. 4 cit. zákona lze poskytnout zaměstnanci vyslanému do České republiky stravné až do výše dvojnásobku horní hranice stravného při pracovních cestách na území České republiky, nejméně však ve výši horní hranice stanoveného stravného. Lze mu také vedle stravného poskytovat kapesné až do výše 40 % určeného nebo sjednaného stravného. Zaměstnavatelé, kteří nejsou organizační složkou státu, příspěvkovou organizací a územním samosprávným celkem, mohou poskytnout vyšší stravné.

Na výdajovou položku 5173 patří i cestovní výdaje fyzických osob (delegací, návštěv) přijíždějících ze zahraničí, pokud jsou reciproční.

Na položce 5175 – Pohoštění se sledují výdaje za poskytnuté pohoštění, to je za nákup výrobků a služeb k pohoštění. Limit prostředků na pohoštění, stanovený vybraným zaměstnancům úřadu, je obvykle upraven vnitřním předpisem. Ten také stanoví, na co lze výdaje na pohoštění čerpat. Obecně závazná právní úprava této oblasti neexistuje. Výdaje na položce 5173 i 5175 jsou, jako součást rozpočtu, schvalovány zastupitelstvem územního samosprávného celku.

Zahraniční delegaci, návštěvě, lze, v případě, že se nejedná o reciproční úhradu cestovních výdajů fyzickým osobám přijíždějícím ze zahraničí, poskytnout pohoštění. Takovéto výdaje patří na položku 5175.

3. Odvod a penále za porušení rozpočtové kázně u příspěvkové organizace č.j.: 12/28 027/2005 – 124 – ref. Mgr. H. Peterová

V případě, že se příspěvková organizace dopustí porušení rozpočtové kázně, hradí podle ustanovení § 30 odst. 3 písm. d) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, případné sankce uložené jí za porušení rozpočtové kázně ze svého rezervního fondu. To tedy znamená, že příspěvková organizace zřízená územním samosprávným celkem může hradit uložené sankce za porušení rozpočtové kázně výhradně z tohoto fondu.

Žádný subjekt není nijak omezen v možnosti požádat správce daně o povolení posečkáni nebo úhrady daně ve splátkách. Ustanovení § 60 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů, však stanovuje podmínky, kdy je možné povolit posečkáni daně nebo povolení její úhrady ve splátkách. Touto podmínkou je, že by neprodlené zaplacení daně bylo pro dlužníka spojeno s vážnou újmou, nebo není-li možné vybrat celý nedoplatek najednou. Daní se v tomto případě rozumí odvod za porušení rozpočtové kázně.

Z § 2 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů vyplývá, že účetní jednotky účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, **závazků** a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření.

Příspěvková organizace v případě vzniku závazku (předpis úhrady odvodu za porušení rozpočtové kázně) postupuje podle ustanovení § 21 odst. 4 vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, ve znění pozdějších předpisů, a podle ustanovení bodu 3.6.1. Českého účetního standardu pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 505/2002 Sb.

4. Porušení rozpočtové kázně

č.j.: 12/70 262/2005 – 124 – ref. JUDr. A. Heřmanová

Podle ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, mohou územní samosprávné celky ukládat osobám, které porušily rozpočtovou kázeň, odvod do svého rozpočtu. Při ukládání, vybírání a vymáhání sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně se postupuje podle zvláštního zákona (zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů).

O uložení odvodu za porušení rozpočtové kázně by měl rozhodovat ten orgán, který o poskytnutí peněžních prostředků patřících nebo svěřených územnímu samosprávnému celku rozhodl.

Podle § 85 písmo c) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, rozhoduje o poskytování dotací nad 50 000,- Kč zastupitelstvo obce, které si může vyhradit i rozhodování o poskytnutí dotací do 50 000,- Kč. Pokud tak neučiní, měla by podle našeho názoru o dotacích do 50 000,- Kč rozhodovat rada obce.

Podle § 36 odst. 1 písmo c) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, je zastupitelstvu kraje vyhrazeno rozhodování o poskytování dotací nad 200 000,- Kč. O poskytování dotací do 200 000,- Kč rozhoduje podle § 59 odst. 2 písmo a) zákona č. 129/2000 Sb. rada.

Podle vyjádření Ministerstva vnitra by mohl rozhodnutí ve věci porušení rozpočtové kázně vydat i hejtman, pokud by mu byla taková pravomoc svěřena zastupitelstvem nebo radou podle § 61 odst. 3 písmo h) zákona o krajích.

Pro zastupitelstvo nebo radu obce nebo kraje mohou návrh rozhodnutí na uložení odvodu za porušení rozpočtové kázně zpracovat odvětvové odbory, nemohou však o uložení odvodu rozhodnout.

V případě rozhodnutí podle § 22 odst. 2 není možné odvolání. Jedná se o rozhodování v samostatné působnosti obce, resp. kraje.

Rozhodnutí obce podle § 22 odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb. je pouze přezkoumatelné podle § 67 odst. 1 písmo a) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, krajským úřadem v přenesené působnosti; rozhodnutí kraje je

přezkoumatelné podle § 94 odst. 1 zákona o krajích Ministerstvem vnitra.

Možnost přezkoumání rozhodnutí by měla být uvedena v rozhodnutí o uložení odvodu za porušení rozpočtové kázně v části Poučení.

5. Schvalování rozpočtových opatření u dobrovolného svazku obcí

č.j.: 12/84 843/2005 – 124 – ref. Mgr. H. Peterová

Podle ustanovení § 16 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, může být rozpočet dobrovolného svazku obcí po svém schválení změněn z důvodu změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem (organizační změny), změny právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů (metodické změny); patří mezi ně také cenové změny ovlivněné změnami právní úpravy regulovaných cen, nebo změny objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů (věcné změny). Změny rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními, které se evidují podle časové posloupnosti. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů však nestanoví, který orgán dobrovolného svazku obcí rozpočtová opatření schvaluje.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení), ve znění pozdějších předpisů, v § 46 odst. 2 písm. b) stanoví, že spolupráce mezi obcemi se uskutečňuje zejména na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí (dále jen "svazek obcí"). V § 50 odst. 2 zákona o obcích je stanoveno, že přílohou smlouvy o vytvoření svazku obcí jsou jeho stanovy, a současně stanoví, co musí být ve stanovách svazku obcí uvedeno. Ve stanovách by tedy měl být stanoven orgán svazku, do jehož kompetence spadá schvalování rozpočtu a závěrečného účtu svazku obcí a stejně tak i orgán, do jehož kompetence spadá schvalování rozpočtových opatření (§ 50 odst. 2 písm. c).

Podle ustanovení § 22 odst. 3 zákona č. 250/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se za porušení rozpočtové kázně považuje též nesplnění povinností nebo podmínek stanovených tímto zákonem pro hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí, včetně povinnosti dát si přezkoumat hospodaření za uplynulý kalendářní rok a povinností stanovených pro přípravu a projednávání závěrečného účtu, anebo povinností uložených podle tohoto zákona orgány, k tomu oprávněnými. Za toto porušení rozpočtové kázně lze uložit pokutu až do výše 1 mil. Kč. O jejím uložení rozhoduje u krajů a u hlavního města Prahy Ministerstvo financí a u obcí a svazků obcí příslušný krajský úřad. Pokuta je příjmem státního rozpočtu.

S ohledem na skutečnost, že zákon č. 250/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, pouze stanoví, že změny schváleného rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními a nestanoví orgán, který tyto změny schvaluje, jednalo by se o porušení rozpočtové kázně pouze v případě nedodržení povinností obsažených v ustanovení § 16 tohoto zákona (změny schváleného rozpočtu by nebyly prováděny rozpočtovými opatřeními evidovanými v časové posloupnosti a z důvodů stanovených v tomto ustanovení).

Pokud by rozpočtová opatření schvaloval jiný orgán svazku obcí, než orgán, do jehož kompetence dle přijatých stanov svazku obcí schvalování rozpočtových opatření spadá, jednalo by se podle našeho názoru pouze o porušení stanov svazku obcí. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), neobsahuje žádné sankce za porušení stanov svazku obcí.

6. Dotazy k hospodaření obce

čj.: 28/84 720/2005 – 283 – ref. J. Svobodová, ing. R. Kotrba

1. Platná právní úprava v oblasti účetnictví (tzn. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „zákon o účetnictví“) prováděcí právní předpisy a České účetní standardy) neobsahují ustanovení týkající se **inventárních karet**. Zákon o účetnictví v § 30 vymezuje, že skutečně zjištěné stavy majetku a závazků jsou účetní jednotky povinny zaznamenat v inventurních soupisech. Následně pak v odst. 2 tohoto paragrafu je vymezeno, že inventurní soupisy jsou průkazné účetní záznamy, které by měly obsahovat náležitosti v tomto odstavci uvedené. Z § 31 odst. 2 písm. b) zákona o účetnictví vyplývá, že inventurní soupisy jsou účetní jednotky povinny uschovávat po dobu pěti let počínajících koncem účetního období, kterého se týkají.

2. Postupy **účetování technického zhodnocení** u účetních jednotek, které účtují podle vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizace, státními fondy a organizačními složkami státu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) vymezuje Český účetní standard č. 512. V bodu 3.8 tohoto standardu je vymezeno, v kterých případech se zvyšuje o technické zhodnocení ocenění dlouhodobého nehmotného majetku a dlouhodobého hmotného majetku.

Pokud je provedeno technické zhodnocení (ocenění technického zhodnocení převyší částku 60 000 Kč nebo 40 000 Kč) drobného dlouhodobého nehmotného majetku nebo drobného dlouhodobého hmotného majetku nezvyšuje se ocenění drobného dlouhodobého hmotného majetku nebo drobného dlouhodobého hmotného majetku (při pořízení zaúčtovaného na syntetický účet 018 nebo 028) a samostatné technické zhodnocení je zaúčtováno jako dlouhodobý nehmotný majetek nebo dlouhodobý hmotný majetek. Pokud je technické zhodnocení nižší než stanovené částky (§ 26 odst. 3 vyhlášky a bod 3.8. Českého účetního standardu č. 512) postupují předmětné účetní jednotky podle ustanovení bodu 3.9. českého účetního standardu č. 512.

3. Podle § 3 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů, se ustanovení uvedeného zákona **nevztahují** na **kontrolu právnických osob**, k nimž stát nebo územní samosprávný samosprávné celky plní funkci zakladatele podle zvláštních právních předpisů, **s výjimkou kontroly poskytnuté veřejné finanční podpory**. Veřejnou finanční podporou jsou, podle § 2 písm. j) zákona o finanční kontrole, mimo jiné dotace, příspěvky, návratné finanční výpomoci a další prostředky poskytnuté z rozpočtu územního samosprávného celku.

Pokud tedy obec poskytne obchodní společnosti (akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným), jejímž je zakladatelem, veřejnou podporu, provádí kontrolu těchto poskytnutých finančních prostředků podle zákona o finanční kontrole.

Pokud územní samosprávný celek vloží své prostředky jako majetkovou účast do obchodních společností, může uplatňovat kontrolní činnost prostřednictvím svých zástupců v orgánech společnosti podle ustanovení obchodního zákoníku. V případě, že jsou však tyto právnické osoby v postavení žadatele nebo příjemce veřejné finanční podpory, postupuje se podle zákona o finanční kontrole (část druhá – Veřejnosprávní kontrola).

4. **Darovaný drobný dlouhodobý hmotný majetek** bude u příspěvkové organizace zaúčtován podle bodu 5.10. Českého účetního standardu 512. Podle § 25 zákona o účetnictví se rozumí reprodukční pořizovací cenou cena, za kterou by byl majetek pořízen v době, kdy se o něm účtuje. Zákon o účetnictví nestanovuje účetním jednotkám, v případě ocenění reprodukční pořizovací cenou povinnost toto ocenění zajistit znaleckým posudkem.

5. Zákon o finanční kontrole **lhůtu pro výkon veřejnosprávní kontroly** neupravuje. V souvislosti se zajišťováním fází kontrolní činnosti jsou nezbytné vymezené lhůty pro úschovu účetních písemností stanovené zákonem o účetnictví (části šesté), zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, a dalšími právními předpisy, které ukládají povinnosti ohledně ukládání a archivace dokladů a po celou tuto dobu musí být umožněno oprávněným orgánům nahlížet do těchto dokladů.

Je nutné přihlídnout zejména k úpravě maximálních lhůt pro uložení odvodů za neoprávněně použité nebo zadržené prostředky včetně příslušného penále, případně pokuty za nesplnění povinností nebo podmínek stanovených zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů (§ 44 a § 44a) a ustanovení § 22 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

6. Český účetní standard č. 501 v bodu 4. vymezuje, že na **podrozvahových účtech** výše uvedené účetní jednotky účtují důležité skutečnosti, jejichž znalost je podstatná pro posouzení majetkoprávní situace účetní jednotky a jejich ekonomických zdrojů, které lze využít. Jedná se především o využívání cizího majetku. Z výše uvedeného vyplývá, že pokud územní samosprávný celek předá majetek příspěvkové organizaci jím zřizované (viz § 27 odst. 2 písm. e) a f) zákona č. 250/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů) územní samosprávný celek takto předaný majetek již **nesleduje na svých podrozvahových účtech**.
